

Leerlingen aan het stuur met de Smartly School App

Hoe maak je hybride leren organiseerbaar? Het Marianum ontwikkelde op eigen initiatief een app. In gesprek met Wendell Mambi, onderwijsmakelaar en coördinator buitenschools leren en Raymond Nijenhuis, conrector van scholengemeenschap Marianum.

Stel: je bent er als school van overtuigd dat leerlingen sommige delen van hun programma het beste in de echte praktijk van een bedrijf of instelling kunnen leren. En je verplaatst daadwerkelijk een deel van het schoolprogramma naar het bedrijf. Dan ben je bezig met hybride leren. Scholengemeenschap Marianum in Lichtenvoorde is zo'n school.

Stapels papier

Voor de technische profielen BWI (Bouwen, Wonen en Interieur) en PIE (Produceren, Installeren en Energie) is acht uur buitenschools leren inmiddels de gewone praktijk. Dat wordt steeds verder uitgebreid.

Ook de leerlingen van het profiel Economie & On- dernemen zijn elke donderdag op de werkvloer te vinden. Dat kan ook de administratieafdeling van een technisch bedrijf zijn. De organisatie en de werkdruk in de zorg beperken de (begeleidings)ruimte voor buitenschools leren voor Zorg & Welzijn. Mambi: "Er is weinig tijd en je kunt niet eindeloos iemand in en uit bed tillen. In de techniek is het wat makkelijker om leerdoelen in kleinere onderdelen op te splitsen."

Inmiddels zijn er op school zo'n 70 leerlingen die elke donderdag buitenschools leren. Mambi: "Van al die leerlingen kregen de docenten wekelijks stapels opdrachten, antwoorden en verslagen op papier terug. Bovendien gingen de docenten alle bedrijven af om te kijken wat leerlingen precies deden. Als docent liep je er eigenlijk continu achteraan. Dus gingen we op zoek naar een instrument dat het buitenschools leren organiseerbaar maakt." Omdat de bestaande systemen niet voldeden, heeft de school met web developers zelf een app ontwikkeld en die steeds verder gevuld, getest bij leerlingen en met hun feedback verder verbeterd. Het resultaat: [de Smartly School App](#).

Op afstand meekijken

"Organiseerbaar betekent minimaal dat de absentenregistratie op orde is," licht Nijenhuis toe. "De school moet weten of een leerling bij een bedrijf aanwezig is. Maar veel belangrijker nog: als buitenschools leren zo'n prominent onderdeel is van het onderwijs en leerlingen onderdelen van hun curriculum binnen bedrijven leren, dan wil je ook grip op de kwaliteit hebben: er zeker van zijn dat de leerlingen werken

aan de goede leerdoelen en niet alleen een leuke, interessante dag hebben. Die twee punten wilden we in ieder geval 'vangen' in een applicatie."

"De app omvat opdrachten, taken en leerdoelen, gebaseerd op de eindtermen van het profiel, die onderverdeeld zijn in levels: basis, kader en mavo," vertelt Mambi. De leerlingen kan de app binnen- en buitenschools gebruiken. Met de app 'bewijst' de leerling een leerdoel. Leerlingen, werkplekbegeleider, docenten en ouders hebben een account. Als de leerling binnenschools een opdracht of leerdoel afrondt, krijgt de docent een melding en kunnen ouders op afstand meekijken naar de vorderingen. De leerling bewijst door middel van het uploaden van foto's, filmpjes of tekst dat hij het leerdoel beheerst. De werkplekbegeleider heeft een rol om te bevestigen, dat de leerling het leerdoel heeft uitgevoerd en het te beoordelen. De docent op school ontvangt vervolgens de mededeling: 'leerling heeft leerdoel bewezen, staat klaar om te beoordelen'.

Trofeeën winnen

Een leerdoel kan bestaan uit meerdere kleine opdrachtjes. Het aanbrengen van een kozijn bijvoorbeeld is opgesplitst in tien leerdoelen. Zo weet de leerling precies waar hij mee bezig is. Nijenhuis: "Met kleinere opdrachten kun je ook de mogelijkheden van een bedrijf beter benutten. Een groot doel als een muur metselen kan bijvoorbeeld even niet aan de orde zijn. Als leerlingen meerdere doelen meekrijgen, hebben ze de keuze om bijvoorbeeld voor de pauze bepaalde doelen te doen en na de pauze de rest. Wat buitenschools niet kan, doen ze op school met de app."

"Op deze manier weten leerlingen in de bovenbouw precies wat ze moeten kunnen en kennen. Leerlingen voeren zelf de regie over wanneer ze aan welke

leerdoelen gaan werken. Dat registreren ze in de app. Door de app kan de leerling zien: 'als ik aan dit leerdoel wil werken, kan ik dat bij deze bedrijven doen.'" Een evaluatie bij leerlingen wees uit, dat zij de kleine opdrachten plezierig vinden en beter weten waar ze zitten in het geheel. Het proces van de bovenbouw wordt in de app weergegeven als een cirkel. Na twee jaar is het cirkeltje rond. De app kent een opbouw waarbij een leerling trofeeën kan winnen. Ook dat motiveert enorm. "Het onderwijs is op deze manier veel meer leerlinggestuurd. Dat vinden leerlingen fijn. Je eigen leerroute uitstippelen en daar keuzes in maken is voor sommigen best een uitdaging. Het eigenaarschap ligt helemaal bij de leerling. Dat is spannend, maar ook heel waardevol."

BINNEN- OF BUITENSCHOOLS?

Het Marianum is gestart met het tegen het licht houden van de methodes, zowel voor de keuzevakken als voor de verplichte modules. Vervolgens zijn de eindtermen vanuit de examensyllabi omgezet naar leerdoelen. Het hele beroepsgerichte programma van leerjaar drie en vier is weergegeven in leerdoelen. Daar zijn als het ware twee stapeltjes van gemaakt: leerdoelen die leerlingen bij bedrijven kunnen uitvoeren en leerdoelen die ze op scholen moeten doen. Er zijn bijvoorbeeld basisvaardigheden die eerst op school geleerd moeten worden voordat een leerling naar een bedrijf gaat.

Wendell Mambi is voor een halve weektaak aangesteld als onderwijsmakelaar, een functie die een schakel vormt tussen onderwijs en bedrijven. De onderwijsmakelaar onderhoudt de relaties met de bestaande bedrijfscontacten en bouwt het netwerk verder uit. Mambi brengt (nieuwe) bedrijven in contact met docenten van meerdere scholen in de regio, zodat zij samen kunnen bepalen welke leerdoelen en taken leerlingen bij het bedrijf kunnen uitvoeren. "We merken in de contacten met bedrijven dat de stapel leerdoelen die buitenschools gehaald kan worden eerder groter dan kleiner wordt. Door de contacten komen we in de bedrijven ook leerdoelen voor andere profielen op het spoor".

Portfolio

Docenten vonden het in het begin best lastig om 'los te laten': hoe weet ik nou zeker, dat de leerling de goede dingen doet als ik er niet bij ben? De app helpt ze daarbij. Mambi: "Doordat docenten filmpjes en foto's zien, wordt het leerproces van de leerling inzichtelijk. Docenten geven feedback, waarmee de leerling zijn werk kan aanpassen en opnieuw kan inleveren. Zo groeit het vertrouwen dat het goed gaat. Per bedrijf heeft één werkbegeleider een eigen inlog op de app van de leerling. Zo kan men vooruit kijken welk project in de planning staat en welke leerdoelen daarbij passen, of andersom. De app ontlast bedrijven ook van een 'papierwinkel', waar ze doorgaans niet op zitten te wachten."

De functionaliteiten in de app zijn geënt op de visie en wensen van het Marianum. De app omvat bijvoorbeeld ook LOB-opdrachten en -doelen, CKV-opdrachten, reflectie- en mentorgesprekken op initiatief van de leerling. Nijenhuis: "Het resultaat van die gesprekken komt ook in de app. Op die manier kom je dicht in de buurt van een portfolio. Afzonderlijke elementen van de app zijn voor alle scholen en alle profielen toepasbaar." Kijk voor meer informatie op de [website](#) van Smartly.

De ambitie van de school is, dat de app het hele bovenbouwprogramma, inclusief de avo-vakken, omvat. Nijenhuis: "Dan heeft een leerling aan het eind van het vierde leerjaar een portfolio gevuld met alle

beroepsgerichte- en avo-leerdoelen en kan een leerling laten zien dat hij klaar is.

Dan wordt het onderwijs écht van de leerling! De volgende stap zou voor ons zijn dat we flexibel kunnen examineren en zo doorlopende leerlijnen kunnen bevorderen. Nu moet een leerling die alles af heeft nog wachten op de examens voordat hij/zij de overstap naar het mbo kan maken. Logischer zou zijn dat de leerling meteen dóór kan naar het mbo. Dat is over twee schuttingsheer het idee."